

PRIRUČNIK za 2018.
S TEMATSKIM SMJERNICAMA
I UPUTAMA ZA LOKALNE VODITELJE KAMPANJA

Autori:

Svibanj 2018.

SADRŽAJ

UVOD	4
OPĆE INFORMACIJE O KAMPANJI	5
TEMATSKE SMJERNICE ZA 2018.	6
Ovogodišnja tema: Mix and Move!	6
Prednosti multi-modaliteta	7
Krenimo prema multimodalnosti	8
Koje aktivnosti možemo organizirati za promicanje multimodalnosti?	13
UPUTE ZA LOKALNE VODITELJE KAMPANJA	14
Tri kriterija sudjelovanja	14
Online prijava	15
Kako pokrenuti kampanju	16
Aktivnosti u tjednu od 16.-22. rujna	17
Trajne mjere	21
Dan bez automobila	23
Bez obzira što vaš grad radi ove godine, pobrinite se da	26
Nagrade EUROPSKOG TJEDNA MOBILNOSTI	27
POVEZANE TEME	29

UVOD

Ovaj priručnik sadrži sve potrebne informacije za male i velike gradove koji planiraju organizirati **EUROPSKI TJEDAN MOBILNOSTI** od 16. do 22. rujna 2018.

Priručnik obuhvaća:

- **tematske smjernice** kojima se obrazlaže tema za 2018.: „Multimodalnost ”
- **upute za lokalne voditelje kampanja** u kojima su sadržani uvjeti sudjelovanja u ovoj europskoj inicijativi.

Priručnik započinje općim informacijama o kampanji. Na kraju dokumenta nalazi se i popis korisnih poveznica.

Cilj ove publikacije je nadahnuti lokalne voditelje kampanja za organiziranje atraktivnih aktivnosti u sklopu kampanje, uvođenje stalnih relevantnih mjera i obilježavanje Dana bez automobila.

Postoji i poglavlje o tome kako se prijaviti za nagrade za **EUROPSKI TJEDAN MOBILNOSTI**.

Mali i veliki gradovi mogu ove smjernice prilagoditi svom lokalnom kontekstu. Ovdje sadržane informacije mogu se nadopunjavati, a nove ideje uvijek su dobrodošle kao dopuna ovom priručniku.

OPĆE INFORMACIJE O KAMPANJI

EUROPSKI **TJEDAN MOBILNOSTI** održava se svake godine od 16. do 22. rujna. Ova europska inicijativa potiče male i velike gradove na uvođenje i promicanje održivih prijevoznih sredstava i pozivanje ljudi da iskušaju alternative vožnje automobilom.

Europska komisija postavila je dva ambiciozna cilja urbane mobilnosti:

- ne korištenje automobila koji koriste konvencionalna goriva u gradovima do 2050.
- prelazak na logistiku gradova s nultom emisijom u većini urbanih centara do 2030.

Europska povjerenica za promet, Violeta Bulc, usmjerena je na četiri prioritetna područja: inovacije, digitalizaciju, dekarbonizaciju i ljude.

Od njegovog pokretanja 2002., utjecaj **EUROPSKOG TJEDNA MOBILNOSTI** neprestano raste, kako diljem Europe tako i u svijetu. U 2017. kampanja je srušila rekord u broju sudionika; 2 526 velikih i malih gradova iz 50 zemalja organiziralo je aktivnosti tijekom ovog tjedna.

Više od polovice gradova sudionika uvelo je stalne mjere, njih ukupno 7 993, prvenstveno se usmjeravajući na upravljanje mobilnošću, pristupom i novom ili unaprjeđenom biciklističkom infrastrukturom.

Vrhunac tjedna je Dan bez automobila, kad gradovi sudionici jedan dan određuju jedno ili niše područja namijenjenih isključivo pješacima, biciklistima i sredstvima javnog prijevoza. U 2017. Dan bez automobila obilježilo je 1 352 malih i velikih gradova.

Svake godine **EUROPSKI TJEDAN MOBILNOSTI** fokusira se na određenu temu povezanu s održivom mobilnošću. U 2018. to je „Multi-modalitet“.

Multi-modalitet promiče korištenje kombinacije različitih prijevoznih sredstava u gradu, kako za putnike tako i za robu.

Kombiniranjem različitih prijevoznih sredstava omogućuje se maksimizacija njihovih prednosti za putnike: troškova, brzina, prilagodljivost, udobnost, pouzdanost itd. Tu su i prednosti za društvo: smanjenje zagađenja i zagušenja prometa, poboljšanje kvalitete života i zdravlja itd.

Glavni pokretač promicanja multi-modaliteta je rastući trend prema digitalizaciji urbane mobilnosti.

TEMATSKJE SMJERNICE ZA 2018.

Tematske smjernice predstavljaju obrazloženje ovogodišnje teme kampanje i poziva na djelovanje (*'Mix and Move!'*), prednosti multimodalnosti potrebne mjere politike koja vodi ka multimodalnom sustavu prijevoza i neke ideje za aktivnosti povezane s ovogodišnjom temom.

Ovogodišnja tema: Mix and Move!

Povjerenica EU-a za promet, Violeta Bulc, pozvala je da 2018. godina bude „godina multimodalnosti”.¹ U okviru toga, EUROPSKI **TJEDAN MOBILNOSTI** prihvatio je poziv na djelovanje *'Mix and Move!'* kako bi promicao ideju odabira različitih prijevoznih sredstava za kretanje po urbanim sredinama.

Europska komisija „multimodalnost” definira kao „uporabu različitih prijevoznih sredstava tijekom jedne vožnje”,² kako za robu tako i za putnike.

U urbanim sredinama nude nam se brojne mogućnosti mobilnosti, motorizirani i nemotorizirani načini koji mogu biti zajednički, javni ili pojedinačni, klasični ili novi. Obuhvaćaju hodanje, vožnju biciklom, javni prijevoz (autobus, tramvaj, podzemnu željeznicu, vlak) i mnoge druge oblike, primjerice zajedničko korištenje bicikala, taksija, unaprijed dogovoreni *shuttle* buseva ili *carpooling*. U ovom kontekstu multimodalnost obuhvaća brojne potencijalne kombinacije načina kretanja unutar gradova.

Kretanje unutar gradova obično je kraće od onoga između gradova, a multimodalnost znači i uporabu različitih oblika prijevoza koji se koristi u redovnom tjednom kretanju. Hodanje i/ili vožnja biciklom mogu se odabrati za kraće odlaske dok se autobus ili vlak biraju za dulja putovanja.

Infrastrukturna i digitalna poboljšanja omogućuju multimodalitetno kretanje tijekom kojega se koristi više održivih prijevoznih sredstava. Dobra infrastruktura i izgradnja multimodalnih stanica od ključne su važnosti. Pametne kartice za jednostavnije plaćanje ili aplikacije s konsolidiranim informacijama o javnom prijevozu povećavaju praktičnost kombiniranja aktivnih i zajedničkih oblika prijevoza.

Sve veća digitalizacija prijevoza učvrstila je koncept poznat kao „Mobilnost kao usluga” (MaaS). MaaS ide i korak dalje i njegova je osnovna ideja „integracija različitih oblika usluga prijevoza u jednu uslugu mobilnosti dostupnu na zahtjev”. Pristupiti joj možete putem „jednokratne prijave i jednokratnog plaćanja.”³ MaaS ima veliki potencijal za postizanje neometane multimodalitetne mobilnosti ako se provodi primjenom okvira najboljih politika podrške.

¹ European Commission website: <http://bit.ly/2rXa7Nx>

² *Idem*

³ MaaS Alliance website: <http://bit.ly/2EJbQzq>

Prednosti multimodaliteta

Glavni cilj **EUROPSKOG TJEDNA MOBILNOSTI** u 2018. je potaknuti ljude da iskušaju različita rješenja mobilnosti koja su im ponuđena u njihovim gradovima, kako bi se razbilo uvriježeno mišljenje da su osobni automobili jedina prikladna mogućnost prijevoza. Jedan od načina kako to postići jest ponovno preispitati naše svakodnevne potrebe za prijevozom i razmotriti put od točka A do točke B na način koji će obogatiti naš dan.

Iskoristimo svoje vrijeme na najbolji način

Kad koristimo javni prijevoz, vrijeme na putu možemo iskoristiti za čitanje novina, rad na pametnom telefonu, čavrljanje s prijateljima ili jednostavno odmaranje, opuštanje i slušanje glazbe.

Ubacite vježbanje

Vožnja biciklom ili hodanje na posao na kratkim relacijama (do 5 km) osiguravaju na 30 minuta vježbanja dnevno, što je preporučljivo kako bismo ostali zdravi i puni kondicije. Studije su dokazale da ljudi koji hodaju najmanje 25 minuta na dan mogu očekivati da će prosječno živjeti dulje 3 do 7 godina.⁴

Uštedite

Posjedovanje i korištenje automobila predstavlja trošak, kalkulatori troškova automobila⁵ dostupni su na internetu i korisnicima omogućuju izradu vlastite procjene, uzimajući u obzir različite parametre. Pametno kombiniranje drugih oblika prijevoza često je jeftinije, hodanje je besplatno, cijene bicikla ili mjesečne karte za javni prijevoz su (relativno) niske i mogu uključivati više usluga (parkiranje, osiguranje, gorivo itd.) dok ponude zajedničkog korištenja sredstava za kretanje mogu biti vrlo konkurentne.

Učinite svoj grad boljim mjestom za život

Urbani izazovi koji se povezuju s osobnim automobilima su brojni- zagađenje, zagušenost prometa, korištenje urbanog prostora, sigurnost na cesti, javno zdravlje itd. Kombiniranje i kretanje mogu zajedno riješiti sve te probleme. Sve to može osigurati i financijske prednosti za društvo. Na primjer, procjenjuje se da samo zagušenje prometa u Europskoj uniji godišnje košta oko 100 milijardi eura (1 % BDP-a Europske unije).⁶

Vratimo ljepotu našem planetu!

Urbana mobilnost čini 40 % svih emisija CO₂ od cestovnog prijevoza⁷. Osobni automobili i dalje predstavljaju glavnu naviku kad se radi o mobilnosti u Europi. Potencijal za poboljšanje je ogroman, a kombiniranjem oblika prijevoza nudi se dovoljno opcija za postizanje ciljeva fleksibilnosti, brzine i udobnosti koje osobni automobili nude. Na primjer, projektom BiTiBi⁸ utvrđeno je da „u situaciji kad vlasti i željeznica za 20 % korisnika usluga željeznice nude kombinaciju vlaka i bicikla, [u EU-u bi se moglo postići] smanjenje emisija od 800 ktona CO₂, 55 tona PM i 250 tona NOx.”⁹

⁴ Study presented at the European Society of Cardiology (ESC) Congress, 2015, Press article: <http://bit.ly/2mhZApM>

⁵ British example: <http://bit.ly/1Ds8xRu> and Belgian example: <http://bit.ly/2HmdTUg>

⁶ European Commission, Urban Mobility webpage <http://bit.ly/2kLbVDu>

⁷ Idem

⁸ BiTiBi project website, www.bitibi.eu

⁹ BiTiBi final report, 2017, <http://bit.ly/2sysatt>

Krenimo prema multi-modalitetu

Kao što smo već naveli, multimodaliteti mobilnosti mogu se razvijati samo ako građani razmotre navike kretanja i odbace automobile kao jedini oblik prijevoza. Kako bi se građanima pomoglo u usvajanju multimodalnih oblika putovanja, gradovi moraju uvesti posebne stalne mjere i provoditi kampanje za promjenu ponašanja.

EUROPSKI **TJEDAN MOBILNOSTI** savršena je prilika za promicanje multimodalnosti kroz brojne aktivnosti (pogledajte ideje u idućem poglavlju ovih smjernica). Međutim, potrebno je usvojiti i dosljednu, dugoročnu politiku poboljšanja infrastrukture i omogućiti uvođenje novih usluga. Primjeri uspješnih, dugoročnih mjera navedeni su u nastavku

Infrastruktura: ne odustajte od (aktivnih) oblika prijevoza

U velikoj većini europskih gradova, cestovna se infrastruktura za motorna vozila dobro održava. Time se omogućuje korištenje mnogobrojnih osobnih automobila, autobusa i motornih vozila koja nude zajedničko korištenje. Brojna lokalna tijela imaju i odvojenu željezničku mrežu koja omogućuje funkcioniranje urbanih vlakova, tramvaja i/ili podzemne željeznice.

Međutim, kada se razmatra posebna ili prilagođena infrastruktura aktivni oblici kretanja, primjerice hodanje i vožnja biciklom, često se zanemaruju. Aktivni načini kretanja ne bi se smjeli zanemarivati jer oni čine potrebnu vezu do multimodalitetnog lanca.

U tom je smislu hodanje posebno važno jer se ovaj oblik kretanja koristi na svim putovanjima kako bi se prešli početni ili završni metri puta, bilo da se radi o nekoliko stotina metara ili samo nekoliko koraka.

Zanemarivanje važnosti hodanja i vožnje biciklom u kombinacijama urbanog kretanja obrađeno je u projektu EU-a FLOW¹⁰ čiji je cilj podizanje „hodanja i vožnje biciklom na jednaku razinu kao i motorizirani oblici kretanja”. Kako bi se to postiglo, razvijen je novi alat za oblikovanje prometa. Ovaj alat lokalnim tijelima pomaže bolje planirati grad za potrebe biciklista i pješaka i osigurati primjerenu infrastrukturu.

Za vožnju biciklom i hodanje, građanima je potrebno osigurati kvalitetnu infrastrukturu. U idealnim uvjetima ona bi trebala zadovoljavati niz kriterija, primjerice kontinuitet, usklađenost rute, dovoljna širina, jasne oznake da se radi o nemotoriziranim vozilima (ili potpuna odvojenost ako je moguće), kvalitetne i dobro održavane površine itd.

Mjere povezane uz takvu infrastrukturu, primjerice, ujednačeni prometni znakovi ili postavljanje urbanog namještaja mnogo znače pješacima i biciklistima te potencijalno potiču naviku hodanja i vožnje biciklom u gradovima.

Osim toga, a suprotno uvriježenom mišljenju, osiguravanjem prostora i resursa za aktivne oblike kretanja ne povećava se zagušenost prometa. Projekt FLOW postigao je impresivne rezultate¹¹ koji pokazuju potencijal hodanja i vožnje biciklom za smanjenje urbane zagušenosti, čime naši gradovi postaju „multimodalni”. Na primjer, u Strasbourgu se proširenjem pločnika i promjenama rada semafora u korist pješaka, vožnja autobusom smanjila i do 40 %¹². Jednako tako u New Yorku u studijom je izračunato da se postavljanjem zaštićenih biciklističkih staza vrijeme putovanja na tim cestama skratilo za 35 %.¹³

Strategije zdravog hodanja i vožnje biciklom mogu se provoditi u malim i u velikim gradovima:

Pariz¹⁴ provodi strategiju kojom će se grad učiniti pogodnijim za hodanje i vožnju biciklom. Mjere obuhvaćaju ponovno projektiranje glavnih trgova u francuskoj prijestolnici do 2020. kojim

¹⁰ FLOW project: <http://h2020-flow.eu/>

¹¹ FLOW 15 Quick Facts for Cities, 2017, <http://bit.ly/2ve8wJS>

¹² *Idem*

¹³ *Idem*

¹⁴ Najdovski Christophe, City of Paris, 2017, Roads and Mobility Parisian Policy, <http://bit.ly/2FfHYUz>

će se više prostora vratiti pješacima i biciklistima nego automobilima, pretvaranjem lijeve obale rijeke Seine u šetnicu i uvođenjem privremene zone bez automobila nedjeljom¹⁵.

Esch sur Alzette u Luksemburgu¹⁶, u kojem je lokalna uprava postavila znakove za pješake na kojima su udaljenosti označene trajanjem hodanja, omogućuje ljudima procijeniti praktičnost vožnje, korištenja javnog prijevoza ili jednostavno hodanja nekoliko minuta.

Vitoria-Gasteiz u Španjolskoj prvi je grad koji je još 2009. uveo ideju „super kvartova“¹⁷, čime je u biti javni prostor vraćen ljudima. Super kvartovi su urbani prostori u kojima je motorizirano kretanje ograničeno na vanjske ulice, dok su one unutarnje sigurne i ugodne za pješake i bicikliste. Barcelona trenutačno uvodi isti koncept.

Omogućavanje kombiniranja

Multimodalnost uvelike ovisi o osobnom odabiru. Međutim, postojanje određene infrastrukture i usluga ljudima pomaže kombinirati oblike prijevoza i brzi prelazak s jednog na drugi.

Takve su se infrastrukture i usluge prve pojavile prije pojave ideje o mobilnosti kao usluzi (MaaS) i još su uvijek potrebne kao nadopuna te omogućuju usluge koje koriste internet.

Aktivni oblici, kao prve poveznice modalnog lanca, posebno su prilagođene multimodalitetu. Hodanje do stanice javnog prijevoza ili hodanje do konačnog odredišta često su najvažnije kombinacije za urbano kretanje.

U predgrađima ili slabije naseljenim područjima, kombinacija vožnje biciklom i putovanja vlakom mogla bi biti relevantnija. U svim slučajevima, prilagođena infrastruktura ljudima omogućuje odabir kombinacije koja ne uključuje vožnju automobilom.

Za pješake potrebno je imati lako dostupne i dopadljive autobusne ili tramvajske postaje ili postaje podzemne željeznice. Gothenburg je primjerice izgradio zatvorenu autobusnu postaju¹⁸ (s infrastrukturom za električno punjenje) kao dodatak kafiću, što oboje čini privlačnima i praktičnima. London¹⁹ i Bruxelles²⁰ jedni su od onih gradova koji su uredili karte javnog prijevoza na način da ljude obavještavaju o udaljenostima za hodanje između dvije postaje podzemne željeznice. Prikazivanjem relativno kratkih relacija za hodanje, karte pomažu u smanjivanju broja putnika u podzemnoj željeznici u doba najvećih gužvi i potiču ljude na hodanje.

Za bicikliste, kombiniranje vožnje biciklom s javnim prijevozom zahtijeva ispunjavanje barem jednog od sljedećih uvjeta: kvalitetno i sigurno parkiranje bicikla u blizini postaje ili opcija prevoženja bicikla u vozilima javnog prijevoza. Švicarska nacionalna željeznica²¹ biciklistima nudi obje opcije, a postoje i parkirališta za bicikle s osobljem te mogućnost prevoženja bicikla u većini vlakova. Lociranje postaja za zajedničko korištenje bicikla u blizini postaja javnog prijevoza većem broju putnika omogućuje da svoju vožnju nastave biciklom. Takav je slučaj, primjerice Timisoara²² gdje se bicikli mogu iznajmiti besplatno na najviše sat vremena. Osim toga, u nekoliko zemalja, posebni programi zajedničkog korištenja bicikla, pr. Blue Bike²³ u Belgiji, bicikle nudi samo na željezničkim postajama, a dnevne su karte jeftinije od onih koje se koriste u „klasičnom“ programu zajedničkog korištenja bicikla.

Ideja postaja za zamjenu oblika prijevoza kulminirala bi izgradnjom integriranih postaja koje nude pristup svim oblicima dostupnima na lokalnoj razini. U periurbanim područjima ili u

¹⁵ City of Paris website, Paris respire initiative, <http://bit.ly/2HxHWrQ>

¹⁶ Esch sur Alzette initiative, press article in French: <http://bit.ly/2BQlcC9>

¹⁷ CIVITAS, Superblocks model, <http://bit.ly/2okRGx4>

¹⁸ EBSF_2 project, Gothenburg demonstration: <http://ebsf2.eu/demonstration-sites/gothenburg>

¹⁹ TfL map, <http://bit.ly/1MIEkxp>

²⁰ STIB map, <http://bit.ly/2ofMDOM>

²¹ SBB website, multimodality webpage: <http://bit.ly/2CMV6xz>

²² RATT website: http://www.ratt.ro/velo_tm.html

²³ Blue Bike website: <https://www.blue-bike.be/en>

predgrađima, multimodalne stanice mogu se povezati sa sustavima „park and ride” (P+R), koji ljudima koji putuju na posao i s posla i nemaju praktično rješenje omogućuju korištenje različitih oblika na posljednjoj dionici njihova putovanja, čime se smanjuje broj automobila koji ulaze u centar grada.

A što s robom?

Multimodalnost se primjenjuje kako na putnike tako i na robu. Međutim, kombiniranje oblika ljudima se čini razumno dok se multimodalitet za robu čini manje očit, poglavito u urbanim sredinama. Osim zračnog, pomorskog, željezničkog i cestovnog prijevoza robe na dugim relacijama, pojavila su se i brojna multimodalna rješenja urbane logistike, čime je sektor postao održiviji.

Ideja konsolidacije bit je multimodalnih rješenja prijevoza tereta. Urbani konsolidacijski centri (UKC-ovi) su logistički deponiji kojima pristup imaju privatni prijevoznici.

Obično smješteni u predgrađima, UKC-ovi pridonose smanjenju broja velikih kamiona koji ulaze u grad, a konačnu isporuku do odredišta preuzimaju manja i održivija vozila.

U okviru projekta FREVUE²⁴, Madrid je obnovio staru općinsku tržnicu smještenu na ulazu u grad i pretvorio je u urbani konsolidacijski centar. Odavde nekoliko privatnih prijevoznika isporučuje robu svojim električnim kombijima²⁵ čime se dokazala izdržljivost i prikladnost tih vozila.

Ideja konsolidacije dorađena je za isporuke u samo središte grada s pješačkom zonom. Na primjer, UPS je razvio „centar za ekološko pakiranje” koje se sastoji od kontejnera na središnjoj lokaciji iz kojeg njihovo osoblje pješke, na biciklu, triciklu ili električnom triciklu dostavlja pakete. Ovakav program, koji je prvi put testiran u Hamburgu²⁶, sada se uvodi u različite velike gradove Europe, uključujući Basel i Dublin.

Drugi način da se iskoristi multimodalna urbana logistika je korištenje tramvaja. Iako se uglavnom koristi kao oblik javnog prijevoza, moguće ga je koristiti i za prijevoz robe po gradu. Po dolasku u odredišne gradove, roba se do krajnjih odredišta može prevoziti električnim tramvajima.²⁷

Jedan takav slučaj je Saint-Etienne (u Francuskoj), u kojem se dostava u trgovine u centru grada obavlja putem sustava TramFret. U Dresdenu (Njemačka), Volkswagen koristi CarGoTram za prijevoz dijelova za automobile od terminala do tvornice. Iako ovakav sustav zahtijeva postojanje infrastrukture, ima i svojih prednosti jer je učinkovit, održiv i maksimizira potencijal urbane željeznice.

Prijevoz robe ne moraju nužno obavljati profesionalci. Sve više je primjera da operateri koriste ormariće za pakete kako bi obavili isporuke i za pojedince. Međunarodna poštanska korporacija ormariće za pakete tumači kao „neovisne spremnike koji se mogu koristiti za primanje i slanje paketa, [koji] čine jedan od nekoliko popularnih alternativnih rješenja koje korisnici mogu odabrati za isporuku ili otpremu kupovina obavljenih putem interneta.”²⁸ Tako jedna dio putovanja robe obavlja prijevoznik dok drugi obavljaju pojedinci koji mogu koristiti bilo koju vrstu prijevoza. Budući da se neki od ormarića za pakete nalaze u tzv. „mobility” centrima multimodalni urbani prijevoz tereta uvelike se potiče. Za dostavljače ovaj način dostave ima svoje prednosti jer je učinkovit budući da je više adresa za dostavu zamijenjeno jednom. Za pojedince metoda je praktična jer je paket na navedenoj lokaciji dostupan u svakom trenutku.

²⁴ FREVUE website: www.frevue.eu

²⁵ FREVUE website. Description of activities in Madrid: www.frevue.eu/cities/madrid/

²⁶ UPS news item: <http://bit.ly/2F322Nl>

²⁷ Eltis portal, 2017, *Electric trams: a new urban freight solution?*, <http://bit.ly/2off3Jd>

²⁸ International Post Corporation website, <http://bit.ly/2ovyKf7>

MaaS, prema integriranim mobilnim uslugama?

U novije vrijeme digitalizacija prijevoza omogućila je pojavu koncepta mobilnosti kao usluge (MaaS) koji se tumači kao „integriranje različitih oblika prijevoznih usluga u jedinstvenu mobilnu uslugu dostupnu na zahtjev”²⁹. MaaS se može promatrati kao kombinacija i kulminacija različitih već postojećih usluga poput integriranog planiranja putovanja ili integriranog plaćanja.

U posljednjih nekoliko godina razvijeno je mnoštvo alata za planiranje multimodalnih putovanja koja obuhvaćaju raznolike oblike prijevoza i informiranje u realnom vremenu.

I dok je onaj najpopularniji alat, svima poznat „Google Maps”³⁰, dostupan u većini europskih gradova, neke općine i/ili lokalni prijevoznici razvili su i prilagođene alate. Na primjer Centar za prijevoz u Budimpešti (BKK) pokrenuo je³¹ planer putovanja FUTÁR³² koji omogućuje izradu planova putovanja od vrata do vrata. Aplikacija nudi informacije o javnom prijevozu, podzemnoj željeznici, tramvajima, autobusima, trolejbusima, urbanim vlakovima i trajektima kojima upravlja BKK, kao i najbolje opcije za konačno stizanje do odredišta, bilo pješke, biciklom ili zajedničkim korištenjem bicikla (tzv. Bubi). Osim cestovnih opcija, aplikacija nudi i informacije u realnom vremenu o točnoj lokaciji vozila javnog prijevoza, voznom redu sljedećeg vozila na svakoj postaji ili stanici te raspoloživosti bicikala na postajama za zajedničko korištenje bicikala.

Multimodalitet se može podržati i integriranim sustavom pametnih vozničkih karata. Ako imate opciju plaćanja svih usluga prijevoza jedinstvenom karticom smanjuje se složenost i cijela strka oko kombiniranja oblika prijevoza. U Toulouseu na primjer, Tisséoova kartica Pastel³³ svojim pretplatnicima omogućuje jednostavno korištenje cijelog niza mobilnih usluga, uključujući javni prijevoz, regionalne vlakove, zajedničke bicikle, parkirališta za bicikle i zajedničko korištenje automobila.

MaaS ima potencijal znatno razviti multimodalni oblik prijevoza u našim gradovima jer integrira sve oblike u jedinstvenu ponudu mobilnih oblika te omogućuje biranje najbolje kombinacije i plaćanje mobilne usluge jednim načinom.³⁴

Bečka MaaS platforma „WienMobil”³⁵ u realnom vremenu nudi informacije o putovanjima i rutama od vrata do vrata, a korisnici mogu karte za sve te oblike kupovati pomoću jedne aplikacije. Uspješan razvoj bečke MaaS platforme ne pokreće industrija, već ga vodi prijevoznik „Wiener Linien”. Model je toliko uspješan da ga planiraju primijeniti općine širom Austrije.

O ulozi MaaS-a u rješavanju problema prijevoza raspravlja se u sve više gradova i regija, uključujući Amsterdam, Antwerpen i regiju West-Midlands. Novi MaaS projekti započinju u Milanu³⁶, Manchesteru³⁷ i Mulhouseu³⁸ (Francuska), u kojima će Compté Mobilité biti u potpunosti implementiran do jeseni 2018. Najpoznatiji MaaS sustav u Europi implementiralo je Helsinkiju poduzeće MaaS Global³⁹ koje svoje rješenje nudi putem aplikacije Whim app. Javni prijevoz, taksi i zajedničko korištenje automobila već su integrirani dok zajedničko korištenje bicikla tek treba uključiti.

Developeri platforme MaaS obećavaju prednosti poput promicanja održivog multimodaliteta, veće učinkovitosti prijevoza i pristupa. Međutim, i dalje je preostalo nekoliko otvorenih pitanja

²⁹ MaaS Alliance website: <http://bit.ly/2EJBqZq>

³⁰ Google Maps, <https://www.google.be/maps>

³¹ BKK website, launch of the FUTÁR tool, <http://bit.ly/2sMaf2L>

³² FUTÁR Journey Planner <http://futar.bkk.hu>

³³ Tisséo website, Pastel card: <https://www.tisseo.fr/les-tarifs/obtenir-une-carte-pastel>

³⁴ MaaS Alliance website: <https://maas-alliance.eu/homepage/what-is-maas/>

³⁵ <http://www.uitp.org/The-Mobility-as-a-Service-MaaS-success-story-WienMobil>

³⁶ European Commission, News item, <http://bit.ly/2FaGrBC>

³⁷ MaaS4EU website: <http://www.maas4eu.eu/tfgm/>

³⁸ Website of Mulhouse local authority, news item: <http://bit.ly/2EZAu7s>

³⁹ MaaS Global website: <https://maas.global/>

i gradovi izražavaju zabrinutost naročito zbog gospodarskih, društvenih i aspekata upravljanja.⁴⁰

Digitalizacija mobiliteta nudi i inovativna rješenja za kretanje roba, usporediva s MaaS-om. Crowdsourcing je sustav koji funkcionira između kolega koji okuplja ljude i vozače (automobila, kombija, bicikala za prijevoz tereta itd.). Vozač svoje usluge nudi klijentima sa sličnim potrebama u određenom radu. Primjer jednog takvog sustava je kompanija Hitch⁴¹ koja može poslovati u svim gradovima u kojima postoji ponuda i potražnja.

---

⁴⁰ Polis, 2017, Discussion paper, Mobility as a Service: Implications for Urban and Regional Transport, <http://bit.ly/2xi0ZVd>

⁴¹ Hitch website: <http://www.hitchit.co/>

Koje aktivnosti možemo organizirati za promicanje multimodaliteta?

- Pozvati ljude da podijele svoja iskustva multimodalnih oblika prijevoza. Na primjer, „šampioni” multimodalnih oblika prijevoza mogu pratiti volontere na njihovim dnevnim putovanjima tijekom jednog tjedna i pokazati im kako najbolje kombinirati oblike i pronaći najbolje rute.
- Promicati vaše multimodalne alate (integrirani sustav voznih karata, multimodalni planer rute itd.) i predlagati sesije osposobljavanja. Za ovo se mogu koristiti i društveni mediji.
- Nemate multimodalni alat? Organizirajte susret programera sa studentima u vašem gradu ili regiji i izradite novi! Kao naknadu ponudite privlačnu nagradu.
- Organizirati multimodalna natjecanja među radnim mjestima, susjedstvima i školama, kako bismo ljude potaknuli na kombiniranje različitih oblika prijevoza. Ponuditi stvarni poticaj ljudima koji svoje automobile ostavljaju kod kuće i ponuditi vrijednu nagradu (na pr. bicikl ili dodatni dan godišnjeg odmora).
- Više načina, više aktivnosti! Možete organizirati različite aktivnosti, na pr. „vagon za karaoke”, „bus za posjećivanje klubova”, „pedibus s vodičem”, „ukrašene autobusne postaje”, „doručak za bicikliste” itd.
- Organizirati natjecanje među oblicima prijevoza. Neka ljudi sami uvide koji je za njih najbrži način da dođu od točke A do točke B.
- Zašto ne biste srušili svjetski rekord? Mnogo je svjetskih rekorda koji se mogu postići ili srušiti. Upotrijebite svoju maštu i postavite multimodalni svjetski rekord sa svojim građanima!
- U poduzećima i školama zamoliti ljude da na karti označe gdje žive. Ljudi koji na posao putuju istom rutom mogu putovati zajedno, iskušati *carpooling* ili podijeliti vožnju autobusom, voziti se biciklom ili jednostavno prošetati.
- Ponuditi individualizirano planiranje mobilnosti. Pobrinite se da primijenite ciljani pristup oblikovan prema pojedincima ili specifičnim skupinama, poput ljudi koji putuju na posao i s posla. U obzir uzmite sve oblike prijevoza.
- Uspostaviti info točku mobilnosti na kojoj se ljudima nude besplatni savjeti o njihovim opcijama mobilnosti. Iskoristite to kao osnovu za događanja. Postaje za razmjenu ili multimodalne postaje za to su idealno mjesto.
- Implementirati privremeni sustav znakova otvorenih za sudionike. Na njima ljudi mogu napisati udaljenosti i vrijeme koje im je bilo potrebno da dođu do određene točke koristeći različite oblike prijevoza.
- Suradivati s medijima kao bi se prilozima redovito objavljivali na lokalnom radiju. Neke radio stanice nude niže cijene za lokalne inicijative, no možda možete pregovarati i o nekoliko besplatnih priloga ili sponziranju.
- Organizirati natjecanje u selfie fotografijama na društvenim mrežama. Nagrade bi mogle osvojiti osobe koje objave svoje fotografije koje prikazuju da koriste najviše oblika prijevoza!
- Što ranije djeca otkriju hodanje i vožnju biciklom u svom gradu, to će im oni biti draži i češće će ih koristiti kao odrasli. Pripremite pedagoške alate i/ili igre zajedno sa školama i učinite da nova generacija postane „multimodalna generacija”.
- Kampanju iskoristite za anketiranje svojih sugrađana o tome što misle o korištenju različitih oblika prijevoza z vašem gradu, kakve promjene bi željeli vidjeti i što bi ih moglo uvjeriti da auto ostave kod kuće.

- Budući da ove godine Dan bez automobila pada u subotu (22. rujna), mogli biste osmisliti i promovirati alternativnu ponudu za obitelji i turiste, pozivajući ih da dok se zabavljaju iskušaju i sve opcije kretanja. Budući da na vašim ulicama neće biti automobila, možete ih iskoristiti za organiziranje festivala, poput onog u Beču <https://www.streetlife.wien/streetlife-festival/>

UPUTE ZA LOKALNE VODITELJE KAMPANJA

U uputama za lokalne voditelje kampanja objašnjena su tri kriterija sudjelovanja (aktivnosti tijekom tjedna, trajne mjere i Dan bez automobila) te kako izvršiti online prijavu. Upute sadrže i poglavlje o nagradama **EUROPSKOG TJEDNA MOBILNOSTI**.

Tri kriterija sudjelovanja

Na sudjelovanje u **EUROPSKOM TJEDNU MOBILNOSTI** pozvani su svi gradovi iz i izvan Europe. Njihova online prijava bit će odobrena ako zadovoljavaju barem jedan od sljedećih kriterija:

- organizirali su aktivnosti u tjednu od 16.-22. rujna, uzimajući u obzir godišnju temu događanja;
- uveli su barem jednu novu trajnu mjeru kojom se pridonosi prelasku s osobnih automobila na održiva prijevozna sredstva. Mjere uvedene u posljednjih 12 mjeseci također su prihvatljive pod uvjetom da se mjere promiču u tjednu od 16. - 22. rujna;
- obilježili su Dan bez automobila, poželjno 22. rujna, odvajanjem jednog ili više područja rezerviranog isključivo za pješake, bicikliste i javni prijevoz najmanje jedan cijeli dan (1 sat prije početka i 1 sat nakon završetka radnog vremena).

„Zlatni sudionici,“ mogu postati samo oni gradovi koji su zadovoljili sva tri gore navedena kriterija i oni se mogu natjecati za nagrade **EUROPSKOG TJEDNA MOBILNOSTI** (vidjeti poglavlje u nastavku).

Online prijava

Otvorite poveznicu www.mobilityweek.eu i kliknite na gumb za registraciju.

PrintScreen Homepage

Nakon prvog prijavljivanja ili ponovnog prijavljivanja na prošlogodišnji korisnički račun morate ispuniti online obrazac za registraciju. Možete odabrati jezik.

PrintScreen Registration Page

Gradovi bi trebali dostaviti sljedeće informacije:

- aktivnosti organizirane u tjednu od 16.-22. rujna;
- trajne mjere uvedene u posljednjih 12 mjeseci i promicane u tjednu od 16. - 22. rujna;
- informaciju o području/područjima zatvorenima za cestovni promet na Dan bez automobila i aktivnosti koje se organiziraju tog dana;
- inicijative EU-a u kojima vaš grad također sudjeluje.

Nakon završene online registracije, vaš nacionalni koordinator provjerit će prijavu. Nakon odobravanja poslat ćemo vam automatsku poruku s potvrdom. Tek nakon toga će sudjelovanje vašeg grada biti objavljeno online na stranici za sudionike.

PrintScreen Participant Page

Informacije koje navedete moći ćete ažurirati u svakom trenutku do kraja rujna.

Ako bude potrebno, možete jednostavno ažurirati profil svog grada s imenom i adresom pošte lokalnog voditelja kampanje zaduženog za **EUROPSKI TJEDAN MOBILNOSTI** u vašoj općini. Ako vaš grad već ima profil, ali ste zaboravili podatke za prijavu ili adresu e-pošte, za pomoć možete kontaktirati svog nacionalnog koordinatora ili Europsko tajništvo.

Potpisivanje Povelje obvezno je samo ako se dodjeljuju nagrade **EUROPSKOG TJEDNA MOBILNOSTI**.

Kako pokrenuti kampanju

Započnite analiziranjem godišnje teme, proučite što podrazumijeva i utvrdite žarište koje odgovara vašem gradu ili nacionalnom kontekstu. Prioritet dajte dobroj praksi koja već postoji. Pogledajte kako bi se ona mogla još popraviti ili razvijati dalje i zatim planirajte promjene za njeno unaprjeđenje.

Osigurajte političku podršku. Ako se vaša uprava teško povezuje s godišnjom temom jer ne smatraju da je ona bitna za vaš grad, pismo podrške zatražite od nacionalnog koordinatora.

Nemojte previše polemizirati niti biti previše negativni u porukama koje želite prenijeti. Iako ne možemo realno očekivati da će se svi osobni automobili, kamioni i druga vozila maknuti s prometnica kako bi riješili negativni gospodarski učinci pojedinačnog motoriziranog prijevoza, svakako možemo pokazati da postoje različite opcije za javne korisnike i poduzeća koja se mogu koristiti za prijevoz robe.

Prikupite dokaze. Prikupite činjenice i brojčane pokazatelje kojima se podržava održiva mobilnost u vašem gradu. Iskoristite to kao dokaz kojim ćete naglasiti svoju poruku različitim ciljnim skupinama.

Izgradite učinkovita partnerstva. Postizanje pametne i održive mobilnosti je dugi proces koji zahtijeva ne samo političku podršku već i pouzdana partnerstva. Lokalna tijela potiču se na sklapanje partnerstava i uključivanje lokalnih nositelja koliko god je to moguće. Svako lokalno tijelo trebalo bi potražiti lokalne partnere mjerodavne za različita događanja i pripremu EUROPSKOG **TJEDNA MOBILNOSTI** koordinirati blisko surađujući s njima.

Zato bi općine trebale uspostaviti partnerstva s organizacijama za (javni) prijevoz, ekološkim, zdravstvenim i sportskim udrugama, lokalnim poduzećima (uključujući i njihove vanjske kontakte tj. kupce, dobavljače, partnere), (lokalnim) medijima itd.

Poduzeća su često zainteresirana za sudjelovanje, kako bi pokazala da prihvaćaju svoju odgovornost za sprječavanje klimatskih promjena te preuzimanje brige o zajednici i zdravlju svojih zaposlenika. Lokalna tijela trebala bi koristiti ove točke za pridobivanje više partnera.

Poduzeća, organizacije i drugi potencijalni partneri koji nisu prihvatljivi da daju svoj doprinos EUROPSKOM **TJEDNU MOBILNOSTI** (16.- 22. rujna), ali planiraju organizirati dodatne aktivnosti tijekom godine, mogu se registrirati samostalno. Zahvaljujući značajki **MOBILITYACTIONS** ove organizacije mogu posjetiti stranicu www.mobilityweek.eu/about-mobilityactions/ i registrirati svoju akciju.

Nastavite postojeće inicijative. Na lokalnoj, regionalnoj ili nacionalnoj razini zasigurno postoje brojne inicijative koje se odnose na žarište vaše kampanje na ovaj ili onaj način. Usklađivanje s tim inicijativama može ojačati vaš primjer, naglasiti vašu poruku i smanjiti potrebne napore.

Aktivnosti u tjednu od 16.-22. rujna

Od gradova se zahtijeva da prilikom izrade programa ostanu usredotočeni na godišnju temu kampanje. Međutim, oni mogu organizirati aktivnosti o specijaliziranim temama povezanim s održivim urbanim prijevozom. Ovdje navodimo neke od primjera čestih aktivnosti.

Službeno pokretanje EUROPSKOG TJEDNA MOBILNOSTI

Javni i medijski događaji koji se održavaju 16. rujna savršeni su za pokretanja kampanje. Tijekom pokretanja kampanje možete:

- javno potpisati Povelju s političkim zastupnikom kako biste pokazali svoju odgovornost;
- pokrenuti trajne mjere koje grad planira;
- predstaviti posebne ponude, primjerice karnet s posebnim cijenama javnog prijevoza;
- organizirati vođeno razgledavanje pješice ili kritičnu masu ljudi koji voze bicikl;

I nemojte zaboraviti prethodno pozvati medije, partnere i građane!

Aktivnosti javnog prijevoza

Svi sudionici u javnom prijevozu mogu kampanju iskoristiti za promicanje multimodalnih rješenja, pod uvjetom da ona mogu ponuditi realnu alternativu osobnim automobilima.

Aktivnosti namijenjene javnom prijevozu su sljedeće:

- putovanje na posao i s posla korištenjem javnog prijevoza: uvođenje posebnih ponuda, ponuda pića nakon posla na obližnjim postajama ili u autobusu, uspostavljanje izazova za osobe koje putuju na ili se vraćaju s posla, organiziranje rasprave između javnih prijevoznika i putnika koji putuju na ili se vraćaju s posla, informiranje putnika o mogućnostima carpoolinga i programa zajedničkog korištenja automobila itd.;
- dostupan javni prijevoz: surađujte s organizacijama za osobe s invaliditetom, provodite aktivnosti s invalidskim kolicima ili vezanih očiju kako bi ostali razumjeli izazove kojima su izložene osobe sa smanjenom pokretljivošću, itd.;
- komunikacija s kupcima i osobljem: provodite ankete, kako biste utvrdili zadovoljstvo i očekivanja korisnika, organizirajte posjete uredu za kontrolu javnog prometa i zatražite obrazloženja vezana za učestalost, brzinu i rute, pripremite izložbu inovativnog javnog prijevoza s probnim vožnjama u novim, čistim i pametnim vozilima itd.

Aktivnosti vožnje biciklom

Vožnja biciklom odnosi se na sve aspekte koji grad čine „ugodnim za stanovanje“. Bicikli imaju i snagu i energiju, a ne stvaraju buku niti zagađuju zrak.

Svi prijedlozi ovdje navedenih aktivnosti služe za skretanje pozornosti na prednosti vožnje biciklom.

- Vožnja biciklom na posao i s posla: odredite informativnu točku, izradite shemu „pronalaženja partnera“ za nove i iskusnije bicikliste, organizirajte dan Biciklom na posao, ponudite doručak ljudima koji na posao dolaze biciklom, za biciklističke izazove koristite dostupne aplikacije, sudjelujte u događaju Social Biking Challenge itd.
- Usluge i infrastruktura za bicikle: surađujte s lokalnim udrugama biciklistima, ponudite uslugu popravka bicikla, širite informacije o sigurnim biciklističkim rutama, organizirajte vožnju po nedavno otvorenoj biciklističkoj stazi, od udruga biciklista ili policije zatražite dobivanje serijskog broja za bicikl, kako bi se smanjile krađe itd.

- Vožnja biciklom je u modi: organizirajte izložbu novih modela bicikala i prototipova, organizirajte modnu reviju odjeće za biciklizam ili izradite dodatke za vožnju biciklom itd.

Aktivnosti hodanja

Iako se ponekad zanemaruje, hodaње je vrlo važan oblik kretanja. Predložene aktivnosti mogu se organizirati vrlo jednostavno.

- Pješaćenje na posao i s posla: potiče poduzeća da dodatno nagrade zaposlenike koji hodaju na posao (doručak, novčani poticaji i pravo na dodatni godišnji odmor), neka i izvršni direktor ode u šetnju ulicama oko poslovne/poslovnih zgrada kako bi ocijenio pristupe za pješake itd.
- „Žive ulice”- dogovorite se s gradskim vijećnicima da i sami istraže grad hodajući kako bi uvidjeli probleme poput fizičkih barijera, raspucanih pločnika, nedozvoljenog parkiranja, odlaganje otpada itd.
- „Dan parkirališta”: pozovite građane da kreativno iskoriste parkirališta, u manje atraktivnim ulicama posade drveće, pozovite vlasnike malih dućana da se uključe u kampanju.
- Škole- neka djecu na njihovom svakodnevnom putu do škole prate visoko pozicionirani dužnosnici, a dobrodošao je i svaki oblik natjecanja ili aktivnosti, primjerice „zmijica” je izvrsna ideja; za aktiviranje djece koristite i nove tehnologije itd.
- Zelene staze- organizirajte hodaње/bicikljadu ili piknik na postojećim i neformalnim (uz dozu opreza) zelenim stazama na kojima će sudjelovati lokalni zastupnici.

Promicanje odgovornog korištenja automobila

Oni koji svoj automobil moraju koristiti za određene svrhe mog također pridonositi održivijem urbanom okolišu.

Može se razmotriti široki raspon aktivnosti navedenih u nastavku. Kreću se od pažljive i sigurne vožnje do većeg broja putnika u automobilu (zajednička vožnja).

- Vozačima koji zapnu u prometnoj gužvi ponudite „lopticu za ublažavanje stresa” ili neki drugi predmet kako biste im ukazali na posljedice njihova ponašanja.
- Pozovite auto-škole da u programe uključe energetske učinkovite satove vožnje (eko-vožnju).
- Promičite eko-vožnju kod profesionalnih vozača, taksista, službenih vozača u poduzećima i institucijama, etc.
- Pokrenite kampanju u suradnji s lokalnim benzinskim crpkama kako biste potaknuli redovito provjeravanje tlaka u gumama (ako je niži od 0,4 bara potrošnja goriva povećat će se 10 %).
- Organizirajte natjecanja na kojima će se vozači automobila odreći svoje dozvole na određeno vrijeme i u zamjenu dobiti kartu za korištenje javnog prijevoza.
- Prilikom emitiranja informacija o prometu na lokalnoj radio postaji, pozovite vozače na promjene i korištenje drugih oblika prijevoza, ako žele izbjeći prometne čepove.
- Postojeći programi zajedničkih vožnji (*car sharing*) i *car poolinga*.
- Ako u vašem gradu ne postoje programi zajedničkih vožnji, provedite anketu kako biste utvrdili postoje li potencijalni korisnici takve usluge u budućnosti.

- Organizirajte izložbu na kojoj javnost može iskušati čiste, električne, hibridna vozila iona koja koriste prirodni plin.
- Provjerite može li gradonačelnik tijekom **EUROPSKOG TJEDNA MOBILNOSTI** koristiti električno vozilo, kako bi privukao pozornost medija.

Aktivnosti za urbani prijevoz tereta

Održiva mobilnost ne odnosi se samo na načine kojima se mi krećemo po našim gradovima već i na način kako se prevozi roba. Kako biste promicali održivi urbani prijevoz tereta možete organizirati biciklističku utrku u prevoženju tereta, izložbu isporuka, pokrenuti novi program zajedničkog korištenja bicikla za prijevoz tereta, upravljanje logistikom nekog događaja koristeći bicikl itd.

Ukupno bi se 50 % do 70 % robe u europskim gradovima moglo prebaciti na bicikle (za prijevoz tereta), utvrdilo je istraživanje Sveučilišta Vrije u Bruxellesu i iskustvo projekta Cyclelogistics.

Izradite posebno mjesto namijenjeno isporuci robe. Platforma ili parkiralište za automobile izvan jednog ili više područja zabranjenih za automobile moglo bi se rezervirati za isporuku robe namijenjene trgovinama. Robu bi do tih trgovina dalje prevozili čisti automobili.

Promicanje upravljanja mobilnošću

Upravljanje mobilnošću može predstavljati snažan alat za postizanje promjena u ponašanju. Tijekom **EUROPSKOG TJEDNA MOBILNOSTI** lokalne vlasti mogu uspostaviti partnerstva sa školama i poduzećima i provoditi školske planove mobilnosti i odlazaka i dolazaka u školu.

Kako bi se još više potaknula promjena u ponašanju, možete organizirati aktivnosti poput promicanja održivih dolazaka i odlazaka na posao i s posla u novostima poduzeća, uspostavljanje radne skupine zaposlenika ili koordinatora pitanja o mobilnosti itd.

Aktivnosti SUMP ova

EUROPSKI TJEDAN MOBILNOSTI izvrsna je prilika za aktiviranje zanimanja za Održive planove urbane mobilnosti (*Sustainable Urban Mobility Plans* (SUMPs)). Za daljnje promicanje SUMP-ova mogu se organizirati različite aktivnosti:

- izložba o mogućim scenarijima razvoja prijevoza;
  - konferencija o planu urbane mobilnosti;
  - kvartovski sastanci o urbanoj mobilnosti;
- predstavljanje/provedba nekih od mjera planiranja urbane mobilnosti (nove autobusne linije, nova infrastruktura za „Park & Ride” (parkiranje automobila i nastavak vožnjom bicikla), biciklističke staze, zeleni planovi odlazaka na i dolazaka s posla, centri mobilnosti itd.).

Slobodno vrijeme i zabavne aktivnosti

Aktivnosti u slobodno vrijeme mogle bi omogućiti otkrivanje vlastitog grada na siguran način i uživanje u mirnijem okolišu bez automobila. Međutim, središte zanimanja **EUROPSKOG TJEDNA MOBILNOSTI** trebao bi ostati urbani prijevoz, a ne sport i kultura.

- posebne usluge *shuttle* autobusa za razgledavanje grada
- razgledavanja koja organiziraju turistički vodiči ili klubovi za šetače

- okupljanja pješaka u suradnji s trgovinama sportskom opremom, školama, udrugama itd.
- ključevi hotelskih soba koji omogućuju pristup javnom prijevozu ili programima zajedničkog korištenja bicikala
- besplatni koncerti, kazališne predstave, ulični performansi, umjetnici, klaunovi itd. na javnim mjestima
- prazan zid na glavnom trgu za prikupljanje komentara ljudi
- sportske aktivnosti na ulicama koje će organizirati sportske udruge i/ili trgovine ili poduzeća
- vožnje posebnim oblicima prijevoza poput kočija s konjima, turističkih vlakova, čamaca sa solarnim napajanjem itd.

Zdravstvene aktivnosti

Zdravstvene posljedice prometa osjeća većina građana, a posebno osjetljive skupine su djeca i starije osobe.

Lokalne zdravstvene usluge, osiguravateljske kuće koje nude zdravstvena osiguranja, medicinske udruge i sportske organizacije mogu biti prikladni partneri za organiziranje zdravstvenih aktivnosti i mobilnosti.

- zatražite podatke o razini buke od mreže za praćenje kvalitete zraka, agencija za zaštitu okoliša i/ili energetiku (EEA, IEE) ili centara za informiranje i dokumentaciju (INCE, CIDB), kako biste mogli organizirati izložbu o zraku i buci
- zamolite policiju i/ili stanice za tehnički pregled vozila da na parkiralištima ponude ekotestove za vozila
- organizacije zdravstvenih osiguranja zamolite za informacije o dobrobiti fizičke aktivnosti za zdravlje, načinima integriranja fizičke aktivnosti u svakodnevnu rutinu pojedinca itd.
- bolnice/liječnike zamolite za ponudu „zdravstvenih pregleda“ (mjerenje tlaka, kontrolu cirkulacije, tjelesne težine, koštane mase) kako bi potaknuli svijest o zdravlju
- koristite prijenosni uređaj za mjerenje kontrole zraka koji se može koristiti tijekom različitih oblika prijevoza

Trajne mjere

Ažurirani popis trajnih mjera bit će objavljen *online*, nakon što obavite registraciju. Ovo poglavlje samo je uvod u dugi popis trajnih mjera koje vaš grad može uvesti.

Od gradova sudionika zahtijeva se da predoče svoje nove trajne mjere koje pridonose prelasku s osobnih automobila na višemodalne, ekološki prihvatljivije oblike prijevoza.

Tamo gdje je to moguće barem jedna od tih mjera trebala bi uključivati promjenu cesta u prostore namijenjene hodanju, vožnji biciklom ili javnom prijevozu, odnosno trebalo bi proširiti pločnik, napraviti novu stazu za bicikliste ili traku za autobuse, izraditi program za smanjenje gustoće prometa, ograničiti brzinu vožnje itd.

Te mjere ne moraju biti skupe. One ukazuju na obvezu koju je lokalna uprava preuzela za održivu urbanu mobilnost. Neke od trajnih mjera su:

Javni prijevoz

- unaprjeđenje i proširenje mreže javnog prijevoza (trake za vozila koja primaju veliki broj putnika, nove postaje, nove trake, rezervirana područja itd.)
- češći dolasci, uvođenje ekspresne usluge itd.
- uporaba čistih automobila za vozni park vozila javnog prijevoza (električna, hibridna, vozila na prirodni plin itd.)
- multimodalno korištenje voznih karata
- integrirane usluge za različite oblike javnog prijevoza
- pregovori o postavljanju postaja u blizini mjesta s mnogo zaposlenika
- dozvoljavanje prevoženja bicikala u vozilima u vrijeme kad nema gužvi
- postavljanje novih stalaka za bicikle na postajama javnog prijevoza
- prilagodba autobusnih postaja
- vozni redovi i ostale informacije u praktičnim formatima (velika slova, Brailleovo pismo, zvučni format itd.)
- prilagodba infrastrukture kojom se omogućuje pristup (niskopodni autobusi, dizala, rampe itd.)
- osiguravanje informacija o mogućnostima pristupa na mrežnim stranicama, u mobilnim aplikacijama, deplijanima itd.
- uvođenje novih stilova voznih redova, mrežnih stranica ili aplikacija, otvaranje službi za informacije o multimodalnim oblicima i traženje mišljenja korisnika

Infrastruktura za bicikle

- unaprjeđenje mreže i infrastrukture za bicikle (proširenje, obnova, oznake, parkirališta, zaključavanje itd.)
- izrada programa javnih bicikala ili zajedničkog korištenja bicikla
- uspostavljanje info točke ili štanda namijenjenog biciklima, za davanje informacija zaposlenima, vlasnicima kuća, posjetiteljima itd.
- osiguravanje objekata za presvlačenje i tuširanje biciklista
- uređenje sigurnog i zaštićenog parkirališta za bicikle
- nabava bicikala za javno korištenje ili kao flote bicikala u poduzeću
- ponuda javnog servisa za popravak bicikala
- premještanje parkirališta za bicikle pokraj ulaza u zgrade javne uprave, urede, trgovačke centre itd.

Pješačke zone

- uređenje i širenje pješačkih zona

- unaprjeđenje infrastrukture: mostovi za pješake, pločnici, prijelazi za pješake, rasvjeta itd.
- pretvaranje ili ponovno pretvaranje javnog prostora u pješačku zonu

Novi oblici korištenja vozila i vlasništva

- pokretanje online programa za car-pooling i car-sharing
- odgovorno korištenje automobila (eko-vožnja itd.)
- korištenje čistih/čišćih vozila
- postavljanje punionica za električna vozila

Distribucija robe

- novi propisi za distribuciju robe
- korištenje čistih/čišćih vozila
- izrada platformi za istovar robe u teretnom prijevozu

Parkiranje

- uvođenje novih ili ukidanje parkirnih zona
- stroža kontrola propisa o parkiranju
- osiguravanje informacija o propisima parkiranja
- uvođenje fleksibilnog radnog vremena, kako bi se smanjilo zagušenja prometa u vrijeme najvećih gužvi
- rezerviranje najboljih parkirališta (najbliže ulazu) za korisnike car-poolinga
- osiguravanje sigurnog povratka korisnika *car-poolinga* kući, u hitnim situacijama
- izmještanje parkirališta podalje od ulaza u urede

Smanjenje gustoće prometa i programa ograničavanja pristupa

- programi smanjenja brzine vožnje u blizini škola
- smanjenje otvorenih parkirališta
- uređenje postaja „Park & Ride”
- trajno ograničenje pristupa središtu grada

Pristup

- aktiviranje planova pristupa
- uređenje infrastrukture za osobe sa smanjenom pokretljivošću
- uklanjanje arhitektonskih barijera
- sužavanje ili proširivanje pločnika
- uređenje taktilnih pločnika i postavljanje rampi za invalidska kolica
- opremanje semafora zvučnim uređajima

Upravljanje mobilnošću

- usvajanje planova putovanja na posao i u školu
- osnivanje centara za mobilnost i informiranje
- izrada edukativnog materijala
- urbani planovi mobilnosti uz konzultacije s lokalnim nositeljima
- osiguravanje poticaja i bonusa za zaposlenike
- omogućavanje pristupa poslovnim ili drugim društvenim prostorima

Dan bez automobila

Dan bez automobila izvrsna je prilika za iskušavanje novih modela prometa i održivog prijevoza. Ali organiziranje Dana bez automobila treba dobro unaprijed planirati jer zatvaranje ulica za promet može predstavljati izazov.

Kad se obilježava Dan bez automobila?

Sve europske gradove potičemo da i dalje Dan bez automobila obilježavaju na izvorni datum - 22. rujna.

Ako se svrha događaja bolje zadovoljava neki drugi dan, ovaj se dan može obilježiti bilo kojeg dana tijekom **EUROPSKOG TJEDNA MOBILNOSTI** (16.-22. rujna). Tijekom ovog tjedna može se organizirati i više od jednog dana bez automobila.

Ako vaš grad organizira više dana bez automobila tijekom godine (pr. u ožujku ili u lipnju), pozivamo vas da te dane prijavite kao **MOBILITYACTION**.

Što se smatra danom bez automobila?

U gradu se može odrediti jedno ili više područja zabranjenih za automobile. Ta će područja većinu dana biti zatvorena za motorni promet (jedan sat prije i jedan sat nakon uobičajenog radnog vremena).

Pristup će imati samo pješaci, biciklisti, vozila javnog prijevoza i čista vozila poput onih koja kao gorivo koriste tekući naftni plin (LPG), prirodni plin, električna itd.

Ako se takvima odredi više područja, ona mogu biti povezana pješačkim stazama. Područja bez automobila mogu biti okružena prijelaznom zonom u kojoj se nude posebne informacije za vozače automobila.

Zašto je važno uključiti se u Dan bez automobila?

Dan bez automobila je jedan od tri kriterija za sudjelovanje u **EUROPSKOM TJEDNUMOBILNOSTI**, i obvezan je ako se vaš grad želi prijaviti za nagradu.

Ali Dan bez automobila je mnogo više od toga. Mnogi gradovi ovu priliku koriste za određivanje pješačkih zona barem na jedan dan i organiziranje velikih događanja na otvorenom na tom novo-oslobođenom prostoru.

Osim slavljeničkog aspekta, ovaj je događaj savršena prilika da se građanima pokaže kako bi mogao izgledati taj prostor ili centar bez automobila.

Osim toga, Dan bez automobila ima i snažan učinak <http://www.irceline.be/fr/nouvelles/journee-sans-voiture-en-ville-dimanche-17-septembre-2017>. Izmjerite kvalitetu zraka dan ranije, na dan održavanja i dan kasnije. Rezultate podijelite s građanima. Pokažite im da su promjena njihovog ponašanja i prihvaćanje životnog stila koji manje ovisi o automobilu dio rješenja. Jer radi se o ublažavanju klimatskih promjena, poboljšanju zdravlja i kvalitete života u našim gradovima.

Kako odrediti područje bez automobila?

Lokaciju i veličinu područja bez automobila trebalo bi pažljivo odabrati, uzimajući u obzir lokalni kontekst. Područje može poslužiti za:

- isticanje specifičnih problema (buka, kvaliteta zraka itd.);
- predstavljanje ili ispitivanje planiranih mjera (pr. trajna pješačka zona);

- određivanje ciljnih skupina (djeca, radnici itd.);
- naglašavanje obveza poduzeća koja posluju u tom području.

Kod odabira područja za obilježavanje Dana bez automobila, u obzir morate uzeti broj posjetitelja na tom prostoru tijekom „normalnog” dana i planirani broj dodatnih posjetitelja tijekom Dana bez automobila.

Parkirališta koja budu potrebna u okolnom području treba također planirati.

Ako vaš grad odredi više od jednog područja bez automobila, pobrinite se da ona budu povezana.

Kako osigurati područje bez automobila, uz zadržavanje iznimaka?

Pristup područjima bez automobila će se nadzirati i bit će postavljene barijere. Bit će vam potrebna pomoć gradskih prometnih službi, policije i drugih predstavnika lokalne vlasti.

Treba sastaviti popis vozila s dopuštanjem. Osim čistih vozila (LPG, prirodni plin, električnih itd.), iznimke mogu biti zdravstveni djelatnici, osobe s invaliditetom i vozila za interventne popravke.

Hitnim službama (policija, vatrogasci, hitna pomoć) te radnicima zaduženima za struju i plin bit će automatski odobren pristup u navedeno područje.

Zahtjev za dopuštenje ulaska onima koji nisu navedeni na gornjem popisu upućuje se nadležnom odjelu u gradskoj upravi. Iznimka mora biti što je moguće manje.

Građane treba zamoliti da dan ranije maknu svoje automobile i isprazne ulice. Možda će biti potrebno osigurati posebna parkirališta i potpisati posebne ugovore s poduzećem ili službom za organiziranje i naplatu parkiranja.

Kao alternativa građanima se može ponuditi da odvezu svoje automobile izvan predviđenog prostora i da se ne vraćaju prije određenog vremena. Oni bi u tom slučaju svoj automobil trebali ostaviti na parkiralištu za automobile.

Dostava će biti dopuštena do određenog vremena (potrebno ga je definirati) i to u skladu s općim uvjetima. Za trgovine koje imaju više dostava tijekom dana, bit će potrebno urediti vanjsku zonu utovara. Roba će se s tih mjesta u trgovine dostavljati biciklima za prijevoz tereta ili čistim vozilima.

Koje alternativne načine ponuditi tijekom Dana bez automobila?

Javni prijevoz je najbliži i najučinkovitiji način kretanja tijekom Dana bez automobila. Poželjno je provoditi sljedeće radnje:

- češće dolaske i odlaske;
- bolji pristup za osobe sa smanjenom pokretljivošću;
- posebne karte ili besplatan prijevoz;
- posebne inicijative (kombinirana karta parkiranja i autobusa ili autobusa i vlaka, karte s popustima za kino, bazen itd.).

Također se isplati održavati linije *shuttle* autobusa od parkirališta do centra grada ili posebne rute (razgledavanje grada, prsteni oko grada itd).

Čista vozila (LPG, prirodni plin i električna) mogu se koristiti u područjima zabranjenim za automobile za dostavu robe ili kako bi ih koristile osobe s invaliditetom.

Bicikli također omogućuju brojne alternativne mogućnosti:

- uključite lokalne skupine i udruge biciklista;
- ponudite infrastrukturu za „Park & Ride”, željezničke postaje, autobusne postaje itd.;

- ponudite kombinirane karte za autobus i bicikl i parkiranje i bicikl;
- deponiranje ključeva od automobila ili dokumentacije o registraciji vozila u zamjenu za bicikl također je dobra inicijativa;
- planirajte uređenje natkrivenih parkirališta za bicikle, s osobljem;
- utvrdite sigurne, dobro označene biciklističke staze izvan područja zabranjenog/zabranjenih za automobile;
- ne zaboravite za potrebe logistike svog događanja ili nečeg drugog koristiti bicikle za prijevoz tereta!

Gdje ostavljate svoj automobil?

Infrastruktura za parkiranje i vožnju

Kako biste građane potaknuli da ostave svoj automobil i koriste javni prijevoz, čuvana parkirališta mogu se planirati u predgrađima. Na njima mora raditi osoba -čuvar i ona moraju biti otvorena u vrijeme koje se poklapa s trajanjem Dana bez automobila. Mogu, ali ne moraju biti besplatna (na primjer, može se kombinirati karta za parkiranje i autobus ili parkiranje i bicikl). Parkirališta koja se ne nalaze pokraj redovnih linija javnog prijevoza trebali bi opsluživati posebni *shuttle* autobusi.

Praktična parkirališta za automobile

Posebna parkirališta trebala bi se urediti u blizini područja zabranjenog za automobile za one osobe koje moraju koristiti svoje automobile. Ona se mogu koristiti samo kako biste nekoga dovezli, za kratko parkiranje (manje od jednog sata), za potrebe *car-sharinga*, za dostavu robe itd. Ne bi se smjela koristiti za duže parkiranje i na taj dan na njima mora raditi čuvar parkirališta. Od parkirališta do centra grada može se organizirati usluga *shuttle* prijevoza.

Parkirališta za stanovnike tog dijela grada

Za stanovnike tog dijela grada moraju se osigurati parkirna mjesta. Ona bi se trebala nalaziti unutar ili u blizini granica područja zabranjenog za automobile. Trebala bi se otvoriti jedan dan prije događanja i ostati otvorena i jedan dan nakon. Za njih se mogu primijeniti posebne cijene parkiranja kako bi se stanovnike tog dijela grada potaknulo da svoje automobile ostave na parkiralištu cijeli dan. Detalje je potrebno dogovoriti s upraviteljem/upraviteljima parkirališta.

Tko može biti najbolji partner za organiziranje Dana bez automobila?

Obilježavanje Dana bez automobila može izazvati zabrinutost kod nekih vlasnika trgovina. Zato je potrebno uložiti posebne napore kako bi se oni od samog početka uključili u organizaciju.

- Vlasnicima trgovina pošaljite službeni, samo njima prilagođenidopis u kojem ih informirate kako mogu doći do centra grada bez automobila.
- Navedite poveznicu za naziv autobusne, tramvajske ili postaje podzemne željeznice koja vodi do trgovine.
- Oglašavajte trgovine u centru grada u materijalima za **EUROPSKI TJEDAN MOBILNOSTI** (primjerice postavljanjem logotipa trgovina na kartu područja zabranjenog za automobile).
- Uredite određeni prostor za dostavu i koristite čista vozila.
- U trgovini ponudite karte za javni prijevoz.
- Potičite vlasnike trgovina na izlazak u javni prostor, uređen u sklopu zabrane vozila, proširenjem prodajnog prostora (terasa, štand na ulici). Pripazite da se Dan bez automobila ne pretvori u veliki komercijalni događaj organiziran u marketinške svrhe.

Bez obzira što vaš grad radi ove godine, pobrinite se da...

Kako biste omogućili sinergiju na europskoj razini i ljudima dali osjećaj da su dio globalnih kretanja nemojte zaboraviti sljedeće:

- dosljedno primjenjivati vizualne smjernice
<http://www.mobilityweek.eu/communication-toolkit/>
  - biti kreativni, osmisлити nove mjere i aktivnosti i zajednički ih koristiti s nacionalnih koordinatore ili Europskim tajništvom
<http://www.mobilityweek.eu/contact/>
  - promovirati hashtag **#mobilityweek** i pratiti službene korisničke račune na
Facebook www.facebook.com/EuropeanMobilityWeek
Twitter <https://twitter.com/mobilityweek>
Instagram <https://www.instagram.com/europeanmobilityweek/>
YouTube www.youtube.com/user/europeanmobilityweek
Flickr www.flickr.com/photos/europeanmobilityweek
  - koristiti društvene medije vodeći računa o sljedećem:
    - podijeliti sadržaj koji je bitan za vaše korisnike;
    - ispraviti pogreške, ali uz dužno poštovanje (odvojite činjenice od mišljenja);
    - djelujte interaktivno, razgovarajte o uspjehu partnera i podržavatelja;
    - ne šalžite „spam-ove“;
    - provjerite pravopis i ponovno provjerite poveznice svega što se objavljuje;
    - nemojte poduzimati nikakve radnje, osim ako za to niste ovlašteni.
  - slati informativne dopise svim osjetljivijim ciljnim skupinama (vlasnicima trgovina, poduzećima, stanovnicima dijelova grada u kojem je zabranjen promet, kako biste ih obavijestili o **EUROPSKOM TJEDNU MOBILNOSTI** i pozvati ih na sudjelovanje u organizaciji)
  - pretplatiti se na dvomjesečne e-novosti
<http://www.mobilityweek.eu/newsletter/>
  - angažirati zaposlenike komunalnih poduzeća u organizaciju kampanje, pozvati članove osoblja na korištenje održivih oblika prijevoza i pokrenuti održivi plan putovanja na i s posla namijenjen njima
  - pratiti i pristupati svojim akcijama (broj novih korisnika javnog prijevoza kao rezultat određene aktivnosti, broj ljudi koji se odlučuju biti bez automobila nakon kampanje, brojke koje govore o poboljšanju kvalitete zraka, smanjenje razine buke, mišljenje javnosti o planovima i akcijama itd.)
  - povežite svoje aktivnosti s relevantnim EU inicijativama ((Projekt EDWARD – Europski dan bez poginulih u prometu, Europski tjedan sporta, CIVITAS, Sporazum gradonačelnika itd.)
  - iskoristite ostale korisne resurse dostupne na internetu (deplijan, poster, vodič za najbolju praksu)
<http://www.mobilityweek.eu/campaign-resources/>
- Sav materijal za dokumentaciju dostupan je na engleskom jeziku. Ovaj priručnik, godišnji deplijan i poster te video kampanja dostupni su na svim službenim jezicima EU-a.

Nagrade EUROPSKOG TJEDNA MOBILNOSTI

Nagrada EUROPSKOG TJEDNA MOBILNOSTI dodjeljuje se lokalnim tijelima za koje se utvrdi da su učinili najviše na podizanju svijesti o održivoj mobilnosti tijekom posljednjeg EUROPSKOG TJEDNA MOBILNOSTI (16.- 22. rujna).

Od 2017. dodjeljuje se u dvije kategorije: za velike gradove i za male gradove i općine .

Cilj nagrada je promicanje uspješnosti kampanja i podizanje svijesti o potrebnim pokretanjima lokalnih akcija u području održive urbane mobilnosti.

Finalisti se okupljaju na prestižnoj svečanosti koja se u ožujku održava u Bruxellesu i na kojoj se predstavljaju različite video snimke i publikacije.

Kriteriji prikladnosti

Na obje kategorije primjenjuju se isti kriteriji.

Lokalna tijela uprave prikladna su za dobivanje nagrade EUROPSKOG TJEDNA MOBILNOSTI ako su:

1. izvršila online prijavu na www.mobilityweek.eu;
2. dostavila potpisanu Povelju;
3. „Zlatni sudionici”, odnosno zadovoljila su sva tri kriterija:
  - organiziranje aktivnosti tijekom odabranog tjedna i vezanih na godišnju temu;
  - provedba najmanje jedne nove trajne mjere za smanjenje korištenja osobnih automobila;
  - obilježavanje Dana bez automobila.
4. smještena u državama članicama EU-a (EU-28), državama kandidatkinjama za EU, potencijalnim državama kandidatkinjama za EU koje su dio procesa stabilizacije i udruživanja, državama članicama Europskog gospodarskog prostora (EGP) ili Europskog udruženja za slobodnu trgovinu (EFTA). Te su države: Albanija, Austrija, Belgija, Bivša jugoslavenska republika Makedonija, Bosna i Hercegovina, Bugarska, Cipar, Crna Gora, Češka, Danska, Estonija, Finska, Francuska, Grčka, Hrvatska, Irska, Island, Italija, Kosovo⁴², Latvija, Lihtenštajn, Litva, Luksemburg, Mađarska, Malta, Nizozemska, Norveška, Njemačka, Poljska, Portugal, Rumunjska, Srbija, Slovačka, Slovenija, Španjolska, Švedska, Švicarska, Turska, Ujedinjena Kraljevina.

Komentirano [KP1]: From January it has new name, check it out!

Kriteriji ocjenjivanja

Neovisan stručni ocjenjivački sud za urbanu mobilnost ocjenjivat će:

1. Kvalitetu aktivnosti kojima se obrađuje godišnja tema;
2. Akcijski plan događanja i uključenost javnosti;
3. Komunikacijsku strategiju;
4. Učinak jedne ili više trajnih mjera;
5. Područje partnerstava s lokalnim dionicima.

⁴² This designation is without prejudice to positions on status, and is in line with UNSCR 1244 and the ICJ Opinion on the Kosovo Declaration of Independence

Postupak prijave

Lokalna tijela koja se žele prijaviti za nagradu **EUROPSKOG TJEDNA MOBILNOSTI** moraju:

- popuniti obrazac za prijavu na engleskom jeziku i navesti tražene pojedinosti;
- predati obrazac za prijavu na način naveden na mrežnoj stranici kampanje;
- uključiti digitalnu inačicu potpisane Povelje;
- dostaviti kartu područja zatvorenog za motorizirani promet tijekom Dana bez automobila;
- poslati zbirku popratnog materijala, pr. slike (dobre razlučivosti), video snimke, komunikacijske alate i isječke iz tiska;
- sve to treba poslati u razdoblju od 23. rujna do 23. listopada.

Svečanost dodjele nagrada i nagrade

Svečana dodjela nagrada **EUROPSKOG TJEDNA MOBILNOSTI** održava se u Bruxellesu u nazočnosti Povjerenika EU-a za promet. Svečanost se obično održava u ožujku. Tijekom svečane dodjele uručuje se i nagrada za planiranje održive urbane mobilnosti.

Sva lokalna tijela uprave koja su dobitnici nagrada dobit će promotivnu video snimku od najviše tri minute na kojoj su prikazana sva njihova postignuća kao pobjednika u području održivog urbanog prijevoza u Europi.

POVEZANE TEME

Mrežna stranica i dokumenti Europske unije

EU projekti i inicijative

Izvješća i znanstvene studije

Inicijative tijela uprave, organizacija i specijaliziranih poduzeća